

Villa & Fritid

ÄRGÅNG 48 3/15

MILJÖSMARTA VAL

I TRÄDGÅRDEN SID 4

GRILLAT SID 24
BRANDMANNENS TIPS

**SOMMAR
PROJEKT**
SID 14, 18

STÅLMANNEN
SID 12

LÖNSAM SOLENERGI SID 26

– HUGGET I STEN SEDAN 1939 –
EN RIKTIG STENHUGGARE
Vi kan allt från marksten och köksbänkar till fasader och gravstenar.

Tel 0300-180 25
Fax 0300-105 28
Industrigatan 4
434 32 Kungsbacka
info@henrikssonsstenhuggeri.com
www.henrikssonsstenhuggeri.com

Minera Offerdalsskiffer

Orlando Grafit

S:T ERIKS

HEDA
MURAR SOM LYFTER TRÄDGÅRDEN.

Öppet: Vardag 7-16, Torsdag 7-18

TRÄRÅDHUSET

Trärådhuset är en interaktiv sajt som visar både översiktligt och i detalj hur ett trähus konstrueras. Nu lanserar Svenskt Trä en ny designdel i Trärådhuset som hjälper användaren att testa olika utföranden både utvändigt och invändigt. I designverktyget finns även inköpslistor för att underlätta inköp av materialet.

Designverktyget innehåller en exteriör del där man kan testa olika lösningar av paneltyper enligt svensk standard, snickerier, takbeklädnadslösningar, tralläkt till altaner, fönster och dörrar. Därefter kan man välja att färgsätta sina val.

För att inspirera till att använda ett miljövänligt material invändigt har Svenskt Trä även tagit fram ett interiört designverktyg där man kan välja olika invändiga paneltyper enligt svensk standard. Panelen kan monteras stående, liggande eller som bröstpanel både liggande eller stående.

I designverktyget kan användaren även välja olika typer av trägolv och invändiga paneltyper till taket. När man gjort dessa val är det dags att komplettera med golvsocklar, taklister och foder. För att få ytterligare inspiration och för att få se en helhetslösning finns det olika möbleringsalternativ.

UPPLEV NATTHIMLENS NORRSKEN

i Lappland, ta en båt-tur genom Göta kanals vackra slussportar, njut av tystnaden i Tresticklans nationalpark, missa inte småvägarna över södra Ölands alvar eller det stor-slaget karga Flatruet i Härjedalen.

I Sverige finns ofantligt mycket att uppleva och upptäcka. Ibland finns det runt den egna knuten bortom allfartsvägarna, ibland inne i stadens myller eller mitt i vidsträckt skogar, uppe på fjällens vandringsleder eller bland ör och skär längs kusten. Nya Upplev Sverige är din guide till tusentals upplevelser och resor landet runt.

Det är en omfattande Sverigeguidemed över 3000 resmål. Dessutom finns ett oemotståndligt kapitel med topplistor över det bästa Sverige har att erbjuda.

Mats och Åsa Ottosson / Bonnier Fakta

Vi har vad din trädgård behöver!

PLANTERINGSJORD • GRÄSMATTEJORD • TÄCKBARK
BERGKROSS • KULLERSTEN • FLIS FÖR TRÄDGÅRDS-
GÅNGAR • VÄGGRUS • MURSAND • SANDLÅDESAND
EU-SAND (GUNGSAND) • PRYDNADSSTENAR • SINGEL
BETONGSAND • DANSK SJÖSTEN, SV/VIT • NATUR-
STEN • MAKADAM • FÄRGAT GRUS • MARKDUK • M.M.

Hela sortimentet hittar du på
www.lysegarden.se
Öppettider: 06.45–15.30
Tel: 0303-22 31 30

Lysegården
Sand & trä

Hämta själv eller
beställ & vi levererar!

FÅ ÄGER MEN MÅNGA VILL HA FRITIDSHUS

Endast 15 procent av svenskarna har ett eget fritidshus, ytterligare lika många lånar, hyr eller besöker anhöriga med fritidshus under minst en vecka per år. Resterande 70 procent besöker inte fritidshus. Av de som inte äger fritidshus önskar varannan att de hade råd att köpa ett.

Andelen som äger fritidshus är störst i Norrland och lägst i Götaland.

Detta visar SBAB:s undersökning Fritidshuset 2015 som baseras på en enkät som SBAB låtit CINT/Snabba Svar genomföra 9:e till 15:e april 2015.

Sänkt värmekostnad • Bättre inomhusklimat

Aukt. service, försäljning och reparation av
värmepumpar, elpannor och varmvattenberedare

Gratis hembesök med offertförslag • Fasta priser

031-779 71 00

Gustaf Daléngsg. 19 Göteborg
www.hermenius.se

HERMENIUS AB
El & Energiteknik

30 år i
branschen

NIBE

BOSCH

IVT

AUTOTERM

ElektroStandard

CTC

Villa & Fritid, Box 344, 431 24 Mölndal TEL VX 031-27 51 20, FAX 031-27 68 61 **HEMSIDA** WWW.VILLAFRITID.SE | **E-POST** INFO@VILLAFRITID.SE

ANSVARIG UTGIVARE ELNA SIRKKA **PRODUKTIONSANSVARIG** JAN-ERIK WEINITZ **REDAKTION** JAN-ERIK WEINITZ, LARS BÄRTÅS, STEFAN MATSSON, ANN-CHRISTIN B EDSTRÖM, MARITA ÅMAN **TRYCK** V-TAB VIMMERBY
DISTRIBUTION POSTEN | FÖR EVENTUELLA FEL I EN ANNONS SVARAR VILLA&FRITID MED HÖGST ANNONSKOSTNADEN ELLER NYTT INFÖRANDE I NÄSTKOMMANDE NUMMER. ÅSIKTER FRAMFÖRDA I SIGNERADE ARTIKLAR ÄR FÖRFATTARNAS EGNA OCH BEHÖVER INTE SAMMANFALLA MED TIDNINGENS.

Demidekkare målar gärna. MEN INTE SÅ OFTA.

FOTOGRAF: JOHAN LOTAND
HUSET KOMMER FRÅN SÄSÖ TRÄHUS WWW.SÄSÖTRÄHUS.SE

DEMIDÉKK ULTIMATE

– Gör så att huset ser nymålat ut
under en längre tid

Ända sedan 1972 har DEMIDÉKK skyddat svenska trähus. Under lika lång tid har DEMIDÉKK bevisat att färgen klarar av det skandinaviska klimatet med tuffa väderförhållanden. Detta har skett genom egen testverksamhet och genom kontakter med tusentals nöjda Demidekkare.

Välj DEMIDÉKK nästa gång, så kan du njuta av känslan av ett nymålat hus länge – för det kommer dröja länge tills du behöver måla om huset igen.

Läs mer på jotun.se/demidekk eller hämta en färgkarta hos din Jotun-återförsäljare.

BLI EN DEMIDÉKKARE DU OCKSÅ

Jotun Sverige AB, Box 151, 421 22 Västra Frölunda
Telefon 031-69 63 00, Fax 031-69 63 97

**happy
homes**
MÖLNDAL

Argongatan 3, Mölndal
031-87 67 00 www.molndal.happyhomes.se

**Lasse's
Färg & Tapeter
Althallen**

Althallen, Gitarrgatan 2
031-45 11 34 www.lassesfarg.nu

JARA-PRODUKTER

Utångarna 28, Tuve
031-683600

Långedrag 102, Västra Frölunda
031-29 95 01 www.fargspecialisten.se

FÄRG -boden

Flygledarevägen 1, Torslanda
031-92 33 85 www.fargboden.se

Aschebergsg. 23, Göteborg
031-711 00 20 www.fargkallan.se

MILJÖSMARTA VAL FÖR TRÄDGÅRDEN

Lydia Mattsson hjälper till (åtminstone en liten stund) och tar upp maskrosor med en manuell ogräsupptagare. Familjen vill undvika kemiska preparat då de har flera hundar på gården.

Du kan gagna miljön och – i vissa fall – även grannsämjan och hushållskassan genom att välja rätt produkter för dina trädgårdssysslor. Villa&Fritid bjuder här på fem miljösmarta tips inför utomhussäsongen.

TEXT: LARS BÄRTÅS BILD: STEFAN MATTSSON

1. KLIPP GRÄSET UTAN AVGASER

Bullrande bensinräsklippare är varken någon fröjd för dig eller grannarna. Ska du investera i en ny gräsklippare kan en eldriven modell, med eller utan sladd, vara ett lämpligt val.

Mest bekvämt är en batteridrivna robotgräsklippare, som du kan betrakta från solstolen. Använder du likafullt en bensindriven klippare är det klokt att tanka den med akrylatbensin, som ger avsevärt lägre miljöutsläpp än vanlig bensin.

Förslag:

Elgräsklippare: De sladdlösa modellerna är mest praktiska, men däremot dyrare i inköp. Förutom att du slipper avgaser är driftskostnaden generellt lägre jämfört med bensinclipparer. En nackdel är att elgräsklippare oftast inte är lika starka och flexibla.

Prisnivå: 1 000-5 000 kr.

Robotgräsklippare: Klipper gräset efter programmering utifrån en så kallad begränsningskabel som antingen spikas fast eller grävs ned runt de ytor som ska klippas. Roboten, vars batteri laddas med el, är bekväm, bullerfri och lätt att transportera. Men inköpspriset är betydligt högre än för manuella klippare.

Prisnivå: 10 000-30 000 kr.

2. BEKÄMPA OGRÄS NATURLIGT

Vill du undvika kemiska preparat för att få bort ogräset i gräsmattan? Med en manuell ogräsupptagare kan du ta upp ogräs med djupa rötter, till exempel maskrosor, utan att behöva gräva eller böja dig ner.

Ogräsupptagarens brett sjunker djupt ner i marken och sluter sig runt roten från fyra håll.

Prisnivå: 400-500 kr.

Obs!

Det finns många förebyggande knep för att minska ogräsproblem. Till exempel är det bra att täcka mellanrum i rabatter och trädgårdsland med träflis, barkkompost, gräsklipp eller fiberduk.

3. ORDNA BILLIG BEVATTNING

Att tillvarata regnvattnet är ett bra sätt att hushålla med resurserna och spara på husets eget dricksvatten. Regnvatten brukar användas för bevattning, men är ofta så pass rent att det även duger för disk och bad – vilket kan vara en praktisk lösning på sommarstället. Se bara till att rengöra rännor och uppsamlingskärl så kan du använda vattnet för många ändamål.

Det finns flera olika varianter av regnvattensamlare. Vanligast är att montera en fällbar utkastare i lämplig nivå på stupröret och placera en regntunna inunder.

Prisnivå (regnvattentunna): 300-1 000 kr.

4. SOLA PÅ GIFTFRITT TRÄDÄCK

Planerar du att anlägga ett nytt trädäck inför sommaren? Då är det lätt att hitta olika typer av tryckimpregnerat virke som är billigt och hållbart – men som å andra sidan kan innehålla miljöskadliga ämnen.

Handlar du tryckimpregnerat trä bör det vara NTR-märkt, vilket visar att materialet behandlats med godkända träskyddsmedel. Det finns dock andra, garanterat giftfria alternativ.

Förslag:

Sibirisk lärk: Hållbart och med naturlig motståndskraft mot röta. Underhålls med träolja.

Prisnivå: 300 kr/kvm.

Organowood: Är nordisk furu som modifierats med kiselämnen för att skapa en barriär mot rötangrepp och flamskydd. Materialet är giftfritt och mycket hållbart, men ganska dyrt. Underhålls med träskyddsolja.

Prisnivå: 400-500 kr/kvm.

Thermowood: Värmebehandlat virke som ger ett bra och naturligt skydd mot röta. Det är också hårt och hållbart, men kan med tiden bli sprött. Underhålls med träolja.

Prisnivå: 400 kr/kvm.

Obs!

Var noggrann med att välja ändamålsenliga produkter när du ska behandla och impregnera ditt trädäck. Läs anvisningarna för se om medlet är testat och lämpligt att använda för det specifika virket.

5. VÄRM UPP UTERUMMET SMART

Under kyliga kvällar är det behagligt med lite värmestiftskott på uteplatsen eller i uterummet. Ett praktiskt och energieffektivt alternativ är infravärmare, som värmer upp ytor och föremål, men däremot inte luften. Det finns idag ett stort utbud av modeller med olika effekt – standard-, halogen- eller karboninfravärmare – som kan monteras på vägg, i tak, i vajer eller på stativ.

Prisnivå: 300-3000 kr, beroende typ och effekt.

På en oskyddad uteplats brukar gasolvärmare vara mest praktiskt. Ett annat alternativ är en flyttbar eldstad. Idag kan du välja mellan många typer av eldstäder, alltifrån eldkorgar och eldfat till gjutjärnskamerer, keramikugnar och tipin. Dessa alternativ får dock sägas vara mindre miljövänliga än infravärmare.

Keine Kompromisse
— därför kan du inte köpa STIHL och VIKINGs produkter var som helst.

Det är bara hos våra utvalda återförsäljare du kan köpa en STIHL och VIKING produkt - för ingen kan den bättre!

Just nu:
Högtryckstvätt RE 98
Endast: 1.690:-
Ord. 2.190:-

Just nu: Högtryckstvätt
RE 129 PLUS
Endast: 3.190:-
Ord. 3.790:-

Din lokala återförsäljare:

ASKIM	GÖTEBORGS SKOG & TRÄDGÅRD AB	031-68 38 80
FLODA	SKOG & TRÄDGÅRD	0302-301 54
KODE	MASKIN & MARIN	0303-502 90
KUNGSBACKA	DENNIS MASKIN	0300-519 21/23
KUNGÄLV	KUNGÄLVS SKOG & TRÄDGÅRD	0303-183 00
KÅLLERED	AGRIA TRÄDGÅRDSMASKINER AB	031-790 47 00
PARTILLE	PARTILLE SKOG & TRÄDGÅRD AB	031-340 28 24
VÄSTRA FRÖLUNDA	TOOLAB	031-87 83 85

NJUT I SOLEN

på den vackra **trädbänken** Oxford från Living Story. / www.livingstory.se

EcoChair är stolen där miljön sätts i första rummet. Materialet består av trä och hamparep. Stolen produceras i fem olika träslag: björk, ek, furu, lärk och al. Två olika sittlägen. /www.ecofurn.se

Vattenkanna med stor kapacitet
Toppen av kannan är försedd med ett avtagbart galler, som säkerställer att istärningarna samt eventuella lime- och citronskivor stannar kvar i kannan, när du håller drycken i glaset. Kapacitet: 1,7 liter.
Design: Mencke och Marcus Vagnby
/ www.nuance-scandinavia.se

VACKRA KANNOR

Termosen Accent - vinnare av designpriset Formex Formidable 2014.

Juryns motivering: Det är detaljerna som gör det. Industridesignern Gustav Hallén sätter fokus på handtag och kork – och det stora designföretaget tar ett nytt grepp på kaffekannen. / www.sagaform.com

HUMOR

Det handlar om kärlek, svartsjuka, drömmar, vardag, vänskap, döden

och allt däremellan. Niklas Källners lagom tillspetsade frågor finner svar och berättelser som rymmer både svärta, igenkänning, humor och värme. Eller som en av de intervjuade svarar på frågan om vad livet går ut på: "Vi har döden. Fram till dess får vi göra vad fan vi vill." Niklas Källner / Bonnier Fakta

OCH LITE ALLVAR

Roland Paulsen skriver in sig på Arbetsförmedlingen och hamnar snabbt i gräl med sin handläggare om åtgärdernas meningslöshet. När han återvänder är det för att genomföra en sociologisk studie om "funktionell dumhet".

Vi bara lyder är en intelligent, humoristisk och radikal genomlysning av Sveriges minst omtyckta myndighet. Det är också en undersökning av byråkratiska ekorrhjul, och vad som får tjänstemän att nitiskt följa absurda regelverk de själva inte tror på. Resultatet är en personlig uppgörelse med hela idén om lönearbetets nödvändighet.

Roland Paulsen / Atlas

Växtskydd

Tunneln är gjord av rundjärn som är format som en båge med tre öglor. Tryck ner tre stycken bågar efter varandra, trä igenom tre bambukäppar i öglorna! Lagg över en fiberduk och fäst duken med klädnypor, och du har ett växtskydd för dina fröer/plantor.

Du kan även ersätta fiberduken med växtplast och du har ett växthus istället!

Bågen kan även användas som klätterstöd för tex bönor.

Tunneln finns i två storlekar, 55x55cm & 75x75cm. Den minsta passar i en liten pallkrage. Tunneln kan naturligtvis användas på friland. / www.eldgarden.se

Med mer än 30 års erfarenhet i bagaget vet trädgårdsmästare John Taylor precis vad som behövs för att din trädgård ska frodas. I Mitt trädgårdsår delar John med sig av sina allra bästa odlingstips med samma passion som vi lärt oss älska i SVT:s Trädgårdsmåndag.

Genom trädgårdsårets sju säsonger får du följa med John i Slottsträdgården i Malmö och lära dig allt om trädgårdsarbetets olika metoder och tekniker och om vikten av tajming. Du lär dig också hur du vinner över ogräset och vilka redskap som är helt oundgängliga. Kort sagt – hur du får trädgården du drömt om.

Eva Robild, foto Pernilla Bergdahl / Massolit

*Kustinspirerad.
Stensäker och stabil bänk.
/www.heavyart.se*

Från frö till skörd

Intresset för att äta hemodlat har aldrig varit större än nu. Boken handlar om grönsaker – förstås. Men det handlar också om att upptäcka nya bär med spännande smaker: nypon, havtorn, aronia och physalis.

Eller att prova att odla något mer exotiskt, som äkta kastanj eller fikon. Även på en liten yta eller i krukor går det att skapa en ätbarmini-trädgård.

text Eva Robild, foto Pernilla Bergdahl / Massolit

100 m² tomt på köpet?

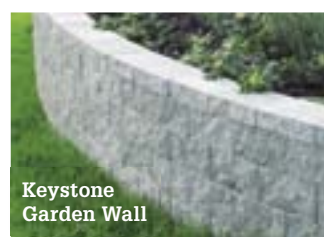
Keystone Compac

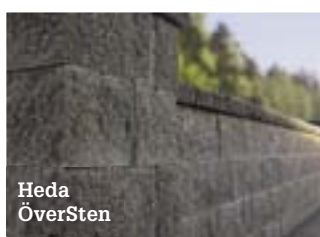
Keystone Country Manor

Keystone Compac Cut

Keystone Garden Wall

Heda ÖverSten

Heda Kombimur

Heda Kombimur Plus

Har du tröttnat på din sluttande trädgård?

En vacker stödmur från Heda ramar in din tomt och hjälper dig vinna ny, plan mark med ett resultat som håller i längden. Inspirationen och murarna hittar du på vår hemsida www.heda.se

Gårda Johan AB

Entreprenadvägen 1, 402 73 GBG
Tel 031-55 92 00, Fax 031-55 25 62

MURAR SOM LYFTER TRÄDGÅRDEN.

Sedan 1971

Storås industrig 14, Angered
Tel 031-330 11 01
www.platt-tjanst.se

Belysning på köpet!

Handla varor (marksten/mur/gräs) för minst 20 000 kr till din trädgård så får du **InLite startkit belysning** till ett värde av **3995 kr** på köpet. [Läs mer på gardajohan.se](http://www.gardajohan.se)

Adress: Entreprenadvägen 1 Göteborg. Tel: 031 – 55 92 00 • Aktuella öppettider på www.gardajohan.se

SÅ SKÖTER DU DIN LUFT/LUFTVÄRMEPUMP

Luft/luftvärmepumpar kräver regelbunden skötsel av både inomhus- och utomhusdelen. Det ökar värmepumpens livslängd och förbättrar effektiviteten.

En luftvärmepump måste regelbundet rengöras för att behålla sin värmeeffekt. Så här gör du för att värmepumpen ska ge bästa möjliga energibesparing.

TEXT: LARS BÄRTÅS BILD: LYDIA MATSSON

Allt fler husägare skaffar en luft/luftvärmepump för att få billig uppvärmning i villan, fritidshuset, gäststugan eller garaget. Samtidigt ökar klagomålen på att värmepumparna inte ger det utbyte som försäljarna och reklambroschyrerna utlovar.

– **VÄRMEPUMPSFÖRSÄLJARE** ÄR dessvärre inte alltid så noga med att upplysa konsumenterna om att luft/luftvärmepumpar kräver regelbunden skötsel, säger Mats

Bovide, värmepumpstekniker och vd på Österlenkyla.

– **REDAN EFTER TVÅ-TRE ÅRS DRIFT** kan värmepumpen ha tappat en stor del av sin kapacitet på grund av att inomhusenhetens luftfilter och lameller täppts igen av smuts och damm. Dessutom kan det bildas mikroorganismer i aggregatet som riskerar att ge en osund inomhusmiljö.

STORA MÄNGDER LUFT passerar genom luftvärmepumpen varje dygn. Det leder till att mycket partiklar från inomhusluften fastnar i systemet. Skötselbehovet ökar om du röker inomhus, om du har husdjur som fäller mycket hår, eller om du eldar med ved i en närliggande eldstad. – Ett av de största problemen är matos i inomhusluften som täpper igen

värmepumpens lamellpaket med fett. Överhuvudtaget är det ingen bra idé att installera en värmepump i ett kök, eller i nära anslutning till köket.

UNDER UPPVÄRMNINGSSÄSONGEN är det lämpligt att borsta av eller dammsuga inomhusdelens luftfilter ungefär en gång i månaden. För att rengöra lamellerna bakom filtren brukar man använda ett speciellt rengöringsmedel som finns att köpa i elaffärer och byggvaruhus.

– Är värmepumpen mycket nedsmutsad kan det vara bäst att låta en fackman serva hela aggregatet. En service ökar värmepumpens livslängd och förbättrar effektiviteten, vilket på sikt betalar servicekostnaden, säger Mats Bovide.

RENGÖRING AV LUFTVÄRMEPUMPENS UTMOMHUSENHET

1. Stäng av strömmen till värmepumpen.
2. Avlägsna löv eller annat nedfall som kan ha hamnat på värmepumpen eller vid luftinsläppet.
3. Torka av plast- och plåtdelarna med en fuktig trasa för att avlägsna pollen och annan smuts. Kolla att det är rent under värmepumpen, vid dräneringshålen, så att kondensvätskan kan komma ut ur värmepumpssystemet. Var varsam med lamellerna på värmepumpens baksida under rengöringen.
4. Lys med en ficklampa inuti värmepumpsaggregatet för att se om det ansamlats smuts. Spola av lamellerna försiktigt. Vid stora smutsansamlingar är det bäst att låta en fackman utföra rengöringen.
5. Kontrollera att avrinningen under utomhusdelen leds bort på ett säkert sätt, så att vatten inte rinner in mot grunden. Under vintertid bör du se till att avrinningen inte orsakar en riskabel "isbacke" invid huset.

SÅ RENGÖR DU LUFT/LUFTVÄRMEPUMPENS INOMHUSENHET

1. Stäng av strömmen till värmepumpen och lyft av skyddskåpan från inomhusenheten.
2. Tag bort dammfiltren och dammsug dem noggrant, eller borsta med en mjuk borste. Är filtren slitna bör de bytas.
3. Använd en rengöringssprej avsedd för luftvärmepumpar, eller använd avhärdat vatten (batterivatten) i sprejflaska. Spreja rengöringsmedlet/vattnet över lamellerna som sitter bakom filtren. Låt verka i ca 15 min.
4. Spreja igen med vatten, eller avhärdat vatten, och torka av försiktigt. Resterande vatten försvinner ut genom röret för kondensvatten.
5. Sätt i filtren och slå på luft/luftvärmepumpen. Låt värmepumpen gå med lågt fläktvarv under ca 1 timme så att den torkar ut ordentligt.

FÖR PROFFS OCH HEMMAFIXARE!

NU LANSERAR VI SVERIGES VACKRASTE FÖNSTER

ERA ARTs smala båge ger en rad fördelar: den glasade ytan ökar, den diskreta bågen smälter väl in i moderna fasader och ger ett renare intryck.

ERA ART är tillverkad i furu och har en aluminiumbeklädd utsida.

Fönstret finns med U-värden ned till 0,8 och släpper igenom mer ljus än ett konventionellt fönster med samma karmmått. Framförallt är det Sveriges vackraste fönster, åtminstone i våra ögon. Tillverkat i Sverige, av trä, för svenskt klimat. Se mer av skönheten på: www.erafonster.se.

Det kan i våra annonser förekomma beställningsvaror som kan ha leveranstid.

Vägg och tak från Huntonit

Välj produkter från vårt breda sortiment av tak- och väggskivor som du köper i din närmaste byggmaterial butik.

Våra tak, Classique, Plankett, Royal och Symfoni passar husets samtliga rum inkl. badrum/dusch och andra våtutrymmen.

Huntonit Skugge är en färdig-målad väggskiva som finns i Vitt, Caffe latte och Frost. Den är 11 x 620 x 2390mm, enkel att montera, skruvfast, ljuddämpande och tvättbar.

HUNTONIT

ASTMA- OG
ALLERGIFORBUNDET
www.byggmagroup.se

Redegatan 10, Västra Frölunda
Tel. 031 - 29 22 55 • Fax 031-29 13 42
Öppet: Vardag 7-18, lördag 9-14
www.orns.se

Ett familjeföretag i
BOLIST
gruppen

BARA 4 AV 45 UTMOMHUSFÄRGER FÅR GODKÄNT

SÄMSTA RESULTATET NÅGONSIN

Bara 4 av 45 färger får godkänt när Folksam redovisar slutresultatet av sitt test av utomhusfärger. Fler än hälften har så mycket påväxt av mögel, alger eller andra problem att Folksam helt avråder från köp.

Färgtestet har pågått under två år. 45 utomhusfärger har testats på fyra olika platser i landet och färgerna har bedömts vad gäller både funktion och miljö/hälsoaspekt. Utifrån testresultatet har färgerna fått betygen Bra val, Tveksamt val eller Rekommenderas ej.

Färger som klassas som Bra val i färgtestet:

Färg	(toppfärg)	Färgtyp
Beckers	Akrylatfärg	Max Täckfärg, akrylat
Beckers	Perfekt Akrylatfärg	Täckfärg, akrylat
Falu Vapen	Fasadfärg	Slamfärg
Alcro	Bestå Täckfärg	Täckfärg

fritidshuskunder så mycket som utomhusfärger. Testet görs för att hjälpa dem att göra hållbara val av färg ur både miljö- och kvalitetsperspektiv.

- Vi vill också påverka färgproducenterna att förbättra färgernas kvalitet och årets test visar att det verkligen behövs, säger Karin Stenmar, miljö- och klimatchef Folksam.

Nio av färgerna klarar kraven på funktion, men av dem är det bara fyra som även klarar miljögranskningen. Det innebär att det är fyra av de 45 utomhusfärgerna som får helt godkänt och

Stefan Hjort är civilingenjör från Chalmers i Göteborg. Han har doktorerat och avhandlingen handlade om trä, färg och fukt och hur man ska testa målade utomhuskonstruktioner för att undvika röta och andra fuktskador.

- ATT DET ÄR SÅ FÅ FÄRGER som klarar kriterierna för funktion och miljö är ett underbetyg för tillverkarna. Att måla om ett hus är ett kostsamt projekt och väljer man en dålig färg blir det ännu dyrare, säger Folksams färgexpert Stefan Hjort.

Testet år 2013-2015 omfattar 45 utomhusfärger och varje färgsystem testas på 24 paneler, fördelade på fyra teststationer från Alnarp i söder till Vindeln i norr, samt en referenspanel per färg som förvaras inomhus.

DET ÄR FÅ SAKER SOM ENGAGERAR villa- och betyget Bra val.

TYST OCH ENKELT MED BATTERI

MOTORSÅG 436LI

6.000:-
inkl. batteri och laddare

3.200:-
utan batteri och laddare

BLÅSARE 436LIB

6.500:-
inkl. batteri och laddare

3.600:-
utan batteri och laddare

TRIMMER 136LIL

4.300:-
Rek. cirkapris inkl. moms

NYHET

HÄCKSAX 136LiHD45

3.400:-
Rek. cirkapris inkl. moms

NYHET

Floda: Floda Skog & Trädgård, 0302-301 54
Göteborg: Entreprenadbutiken AB, 031-51 44 50
Göteborg: Göteborgs Skog & Trädgård AB, 031-68 38 80
Göteborg: Västerservice Tractor AB, 031-54 04 35

Kungälv: Kungälv's motor & Cykel, 0303-103 13
Kungälv: Romelanda Motorsågsservice, 0303-22 39 00
Partille: Partille Skog & Trädgård, 031-340 28 24
www.husqvarna.se

Husqvarna
READY WHEN YOU ARE

IVT värmer Sverige.

400 000st
värmepumpar

Vi tillverkade vår första värmepump redan 1973. Sedan dess har vi installerat över 400 000 i hela landet. Den erfarenheten delar vi gärna med oss av. Vi hjälper dig att välja rätt värmepump för ditt hus och installera den enligt konstens alla regler. Därför vågar vi också ge dig marknadens mest omfattande garanti, med 10 år på kompressorn. Välkommen!

Allt du behöver veta om värmepumpar. www.ivt.se

IVT
VÄRMEPUMP

ALINGSÅS IVT Center Alingsås Värme och Kyla, Stråhles Allé 1. 0322-20 99 66

KÅLLERED IVT Center Ericssons Rör & El, Gamla riksvägen 150. 031-79 716 10

LERUM IVT Center Riddar Kyl i Lerum AB, Stenvägen 8. 0302-242 60

STÅLMANNEN

SVETSLÄRAREN SOM HAR SMIDET SOM HOBBY

TEXT&BILD: CHRISTINA ABRAHAMSSON

Redan som liten visade Hans Gustavsson intresse för konstnärskapet och gärna i att forma i stål.

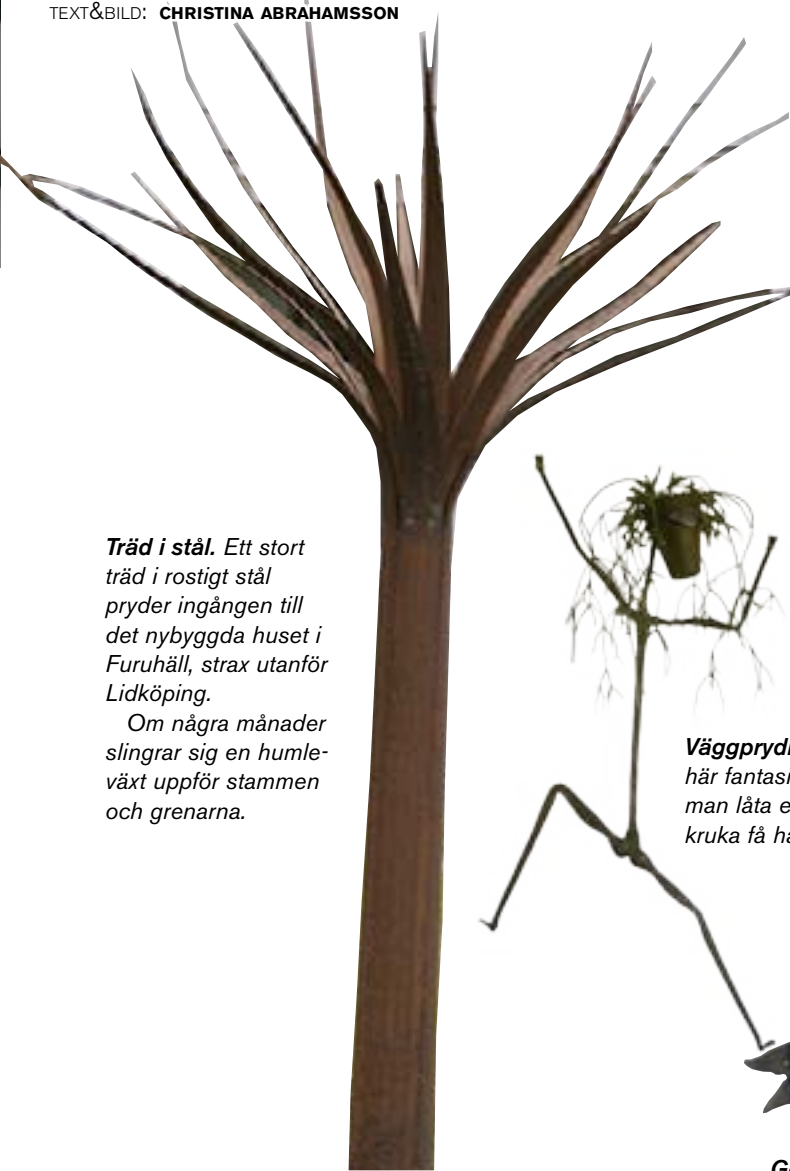
Såväl farfar som farbror hade valt smed som yrke och därifrån fick den lille pojken mycket inspiration.

Vid sidan om sitt arbete som gymnasielärare i svetsning, har Hans fortbildat sig i yrket. Inte mindre än fem gånger har han rest till Gränsfors Yxfabrik i Hälsingland på smideskurser och förkovrat sig, bland annat i att göra sina egna verktyg.

Vi tog en promenad genom den vackra trädgården runt den nybyggda villan strax utanför Lidköping och upptäckte hela tiden nya konstverk. De flesta är så genomtänkta och smälter så väl in i sin omgivning att det känns som om de vore skapta just för den platsen. Vilket de såklart också är.

–Ni borde återkomma om några månader, säger en leende Hasse, då hela trädgården står i full blom och alla sakerna liksom lyfter sig med naturen.

Verktygen. Hans gör sina verktyg själv. Här en yxa som är märkt "Tim & Farfar". Tim är ena barnbarnet.

Träd i stål. Ett stort träd i rostigt stål pryder ingången till det nybyggda huset i Furuhäll, strax utanför Lidköping.

Om några månader slingrar sig en humleväxt uppför stammen och grenarna.

Andfamilj. En andmamma med sina ungar i rostfritt stål kommer gående fram mot den lilla anlagda dammen mitt i trädgården.

Basfiol. Ett basfiols fodral i stål som användes vid svärfaderns begravning, fyllt med blommor. Svärfar var musiker och spelade basfiol.

Väggprydnad. Så här fantasifullt kan man låta en blomkruka få hänga.

Golvur. Ett golvur i stål, tillverkad efter en förlaga som Hans gjorde i trä som femtonåring. Tillverkningsåret "Anno 2000" finns angivet på framsidan.

Fyra lokala bygghandlare med stora resurser!

Hos oss hittar du kvalitet – kunskap – service. Här får du råd och hjälp.

Vi bryr oss om slutresultatet på ditt byggprojekt och därav vårt kundlöfte – Vi får bygget att snurra!

VI FÅR
BYGGET ATT
SNURRA

Visa att du är på topp!

Stor sortering flaggor och vimplar!

FRÅN **49:-**
Fasadsetet 130 cm.

Flagmore

Huntonit Takskivor

Flera mönster och färger. Färdigmålade takskivor för såväl nybygge som för renovering!

Huntonit passar i samtliga rum, även badrum/dusch och andra våtutrymmen. Spontade skivor. Enkel montering med dold skruvning.

HUNTONIT

ASTMA- OG
ALLERGIFORBUNDET
www.byggmagroup.se

August Barks gata 24 • Västra Frölunda
Tel 031-45 08 50

Hedsvägen 2 • Kode
Tel 0303-500 30

Byggmästaregatan 3 • Kungälv
Tel 0303-625 00

Kärrlyckegatan 26 • Göteborg
Tel 031-54 20 60

SNYGGT OCH TRYGGT!

Benders takpannor och marksortiment gör det lättare att förädla ditt hus och din tomt. Markstenarna är fler än någonsin. Betongtakpannor som är lika starka som de är snygga.

Därför får du hela 30 års garanti när du köper ett komplett Benderstak!

Montera nytt räcke på din uteplats!

I Lundbergs sortiment ingår över 50 olika grundmålade verandaprodukter. Det finns flera modeller och storlekar av stolpar, pelare, spjälor, lock, över-och underliggare - allt för att passa alla husstilar och smaker.

lundbergs.com

SOMMARPROJEKT

95% av alla altaner i Sverige är byggda av impregnerat virke då det är billigt, lättarbetat och hållbart.

Under sommaren uppskattar många att spendera sina lugna stunder på ett trädäck.

Vad ska man välja för material till trädäcket? Numera finns det en uppsjö av olika varianter.

TEXT: STEFAN MATSSON BILD: JAN-ERIK WEINITZ

Det vanligaste materialer är impregnerat virke, som ca 95% av alla altaner består av. Valet brukar bli impregnerat då det är billigt, lättarbetat och hållbart. Det impregnerade virket sköter man genom att man tvättar och oljar in det årligen.

Numera finns en brun variant som blivit populär då många ledsnat på den gröna.

ALTERNATIVEN

TILL IMPREGNERAT:

TROPISKA TRÄSLAG som ipé, bankirai och cumaro är mycket hårda träslag, som

är tåliga och underhållsfria.

NACKDELARNA är dock att de är dyra och tveksamma ur etisk synpunkt.

VÄRMEBEHANDLAT TRÄ är oftast av furu eller ask som behandlats med värme och vattenångor. Behandlingen gör träet tåligt mot röta.

Om man vill behålla den bruna färgen måste den årligen behandlas med pigmenterad olja annars grånar den. **NACKDELEN** är att det kan bli sprött och det finns risk för sprickor. Virket är lite dyrare än impregnerat, men ur miljösynpunkt är det mycket bättre.

KÄRNFURU är utsågat ur den innersta delen av furun, som är fetare och mer hållbar. Kärnfurun är tåligt mot röta och relativt billigt.

NACKDELEN är att den bara har hälften så lång livstid, om man jämför med tryck-

impregnerat virke. Virket kräver även underhåll med träolja årligen.

EK har en naturlig motståndskraft mot röta. Den är hård och hållbar, lika hållbar som impregnerat virke. Eken grånar och vill man ha kvar ursprungsfärgen, så får man olja in med en pigmenterad träolja.

Att tänka på är att välja rätt skruvar då eken avger garvsyra som får vanliga skruvar att missfärgas och rosta.

LÄRK importeras oftast från Sibirien. Den är hållbar och har bra motståndskraft mot röta.

NACKDELEN är att den är ganska dyr, och något tveksam med tanke på transportsträckorna. Lärken kräver underhåll med träolja.

CEDER är motståndskraftigt mot röta och svampöversväxt. Den kräver underhåll med olja eller lasyr för att behålla sin rödaktiga färg.

NACKDELEN är det höga priset och de långa transportererna.

ORGANOWOOD är nordisk furu som modifierats industriellt med kiselämnen som skapar en barriär mot rötangrepp och flamskydd. Den underhålls med träskyddsolja. Virket har ofta tio års röt-skyddsgaranti.

NACKDELEN är att även den är relativt dyr.

TRÄKOMPOSIT är virke av träspill och återvunnen plast. Det är mycket hållbart och i princip underhållsfritt.

NACKDELEN är priset och att det krävs ett tätt regelverk under, då den har inte samma bärighet som vanligt trä. Träkomposit är ett av de dyraste alternativen.

För första gången på 251 år är det möjligt att måla hela huset - inte enbart fasaden - med Falu Rödfärg.

Falu Rödfärg Knut&Foder är främst avsedd för utomhusmålning på knutar, foder och vindskivor, men passar lika bra till snickerier som staket och plank. Det är en vattenburen dispersionsfärg baserad på linolja, men till skillnad från vanlig linoljefärg är lösningsmedlet vanligt vatten. Re-

sultatet blir en färg som ger en vacker matt yta.

Den finns i åtta traditionella kulörer: vit, bruten vit, ljusgrå, svart, gul, grön, röd, och blå. Knut&Foder fäster på både ohyvlat och hyvlat virke, men som alla matta färger är den känslig för mekanisk nötning och bör därför inte målas på ytor där färgen inte får färga av sig.

KNUT&FODER

PRICKFRITT TRÄ

MED MILJÖVÄNLIG MINERAL

En oljebehandlad altan och trädgårdsmöbler som blir svartprickiga är en vanlig syn. De svarta prickarna är som regel svartsporer, en typ av alger som trivs i fuktig miljö och gärna slår sig ner på trä.

Företaget SIOO har tagit fram ett miljövänligt impregneringsmedel som förutom svartsporer ska sätta stopp för mögel, smuts och även oönskad skadedjur.

Medlet innehåller ett mineralmaterial, kisel, som stryks över träet och skyddar det mot framtida angrepp, berättar Herje Boström på Sioo Wood Protection i Göteborg.

De nydanande egenskaperna uppstår när kisel kristalliserar i träet. Kristalliseringen ger ett förstärkt skydd som hindrar alla former av mikroorganismer från att tränga in i träet.

Medlet är utprovat på tryckim-

BILD: SIOO WOOD PROTECTION

pregnerat trä, men ska i princip kunna användas på all sorts trä, säger han.

Vi har kunnat se mycket goda resultat på trämaterial som är numera vanliga på fasader, trädgårdsmöbler och altaner, till exempel gran, fur, teak och lärkträ.

Det krävs endast en lätt rengöring efter första behandlingen så håller det upp till 10 år med enstaka komplettering med väderskydd. Impregneringen innebär också att träet behåller sin lyster och ljusnar istället för att bli mörk och fläckig.

LB

Hur mår din värmepump?

Service och reservdelar.
Jour dygnet runt.
031-500 120

Vi gör din värmepump ännu bättre.

En värmepumpsservice är minst lika viktig som en service av din bil. Vi kontrollerar att allting fungerar som det ska. Vi byter ut de delar som är slitna och rengör filterna. Och självklart optimerar vi värmepumpens inställningar så att den värmer upp ditt hus så effektivt som möjligt. Regelbunden service gör att du sänker dina värmekostnader samtidigt som du minskar risken för driftstopp. Kontakta oss, så hjälper vi dig - eventuellt vilket fabrikat du har.

GÖTEBORGS EL&RÖRJOUR

031-500 120 • info@500120.com • www.500120.com

Åröds Industriväg 28, 422 43 Hisings Backa

PÅ KÖPET!*

**HÖRSELSKYDD
MED FM-RADIO:
(VÄRDE 1095 KR)**

HÅLL GRÄS, SLY OCH LJUD PÅ EN LÅG NIVÅ.

JONSERED CC 2235: 5 900 KR

Inget står i vägen – med en effektiv kombiröjare fixar du både gräs, sly och småskog.

Läs mer på WWW.JONSERED.SE

*Erbjudandet gäller till och med 31 juli 2015, eller så långt lagret räcker. Gäller endast Jonsered CC 2235. Med reservation för eventuella tryckfel.

Göteborg: Göteborgs Skog & Trädgård AB, 031-68 38 80
Kungälv: Kungälv's Skog & Trädgård AB, 0303-183 00

Kungälv: Romelanda Motorsägservice, 0303-22 39 00
Partille: Partille Skog & Trädgård, 031-340 28 24

Jonsered®

A WORKING LIFE™

RIKSBANKENS BESKED GÖR BANKERNAS LISTRÄNTOR IRRELEVANTA

Riksbanken lämnade idag reporäntan oförändrad, men meddelade samtidigt att den kan komma att sänkas ytterligare, och att stödköpen av statsobligationer utökas. Det sänker bankernas finansieringskostnader för bolån från en redan extremt låg nivå. Bankernas listräntor framstår därför som alltmer irrelevanta.

- Banker kan finansiera sina bolån genom att till exempel ställa ut tvååriga bostadsobligationer. Dessa kostar nu ca 0,075 procent. Samtidigt är bankernas listräntor över 2 procent för både tremånaders- och tvååriga bolån. Det är alltså mycket höga marginaler just nu på bolån, säger Daniel Liljeberg.

Även efter förhandling som tar ner bolånet till 1,40-1,50 är marginalen historiskt hög, eftersom upplåningskostnaderna är så låga.

-Konkurrensen på bolånemarkanden behöver förbättras. Förhoppningsvis kommer Finansinspektionen med krav på att bankerna ska redovisa sina genomsnittliga räntor, för kunderna, att leda till det.

Därutöver behöver regeringen genomföra de förslag, som Bolåneutredningen gav; att ge kunderna ökad insyn i hur räntan på enskilda bolån bestäms, säger Daniel Liljeberg Villaägarna

ÅTTA AV TIO

VILLAÄGARE KRITISKA TILL ROTSVEKET

83 procent av Villaägarnas medlemmar är kritiska till sänkningen av rotavdraget, visar en enkät genomförd av förbundet. Över 80 procent av de svarande förväntar sig dessutom att svartarbetet kommer att öka och efterfrågan på hantverkstjänster minska, som en följd av sänkningen.

Regeringens besked i vårbudgeten, att rotavdraget sänks, möter kraftig kritik från villaägare i hela landet.

- Stefan Löfven försvarade häftigt rotavdraget i valrörelsen. Nu sänker han det. Våra medlemmar är självklart besvikna, säger Jakob Eliasson, samhällspolitisk chef på Villaägarna.

Villaägarna vill ha kvar rotavdraget i dess nuvarande form. Det leder till bättre underhåll av bostadsbeståndet och en tryggare och bättre hantverksbransch.

- Rotsänkningen gör att mindre jobb blir dyrare, medan de verkligt dyra lyxrenoveringarna inte påverkas. Det är förvånande att en vänsterregering lägger ett sådant förslag. Särskilt som två tredjedelar av de, som använder avdraget tjänar under brytpunkter för statlig inkomstskatt, säger Jakob Eliasson.

LÅT DIG INSPIRERAS Hitta DITT DRÖMHUS på Husknuten

Besök vår hemsida för vägbeskrivning och öppettider.
www.husknuten.se

Hos oss kan du vandra runt i 27 fullt möblerade visningshus från några av Sveriges ledande husleverantörer!

Heliga helger eller vanlig vardag?

Balans är en New England-inspirerad husmodell som vi byggt som visningshus på Husknuten i Göteborg. Välkommen och se det i verkligheten!

EN KLASSISK VERANDA. FYRA SOVRUM. 156 m²

Eksjöhus försäljningskontor Göteborg
Tel. 031-45 03 00

Roger Wenderyd
roger.wenderyd@eksjohus.se

Bert Berntsson
bert.berntsson@eksjohus.se

Beställ våra kataloger på www.eksjohus.se

DET SMARTA VALET

**NÄR HAR VÄL INTE MISSAT
VÅRT SENASTE TILLVAL?**

SOLCELLSPAKETET
BESÖK OSS PÅ HUSKNUTEN DÄR
SOLCELLERNA FINNS UPPSATT!

LÄS MER HÄR,
ELLER GÅ IN PÅ
VÅR HEMSIDA

ALVSBYHUS
www.alvsbyhus.se

TOMTER SÖKES!

HAR DU TOMTMARK TILL SALU? RING OSS PÅ
TEL 031-776 50 80

Välkommen till Husknuten!

Här hittar du hem!

Hos oss kan du vandra runt i
27 fullt möblerade visningshus
från några av Sveriges ledande
husleverantörer!

Besök vår hemsida för
vägbeskrivning och
öppettider.
www.husknuten.se

Beställ
Skaparlådan
och vår nya
katalog

www.ekeforshus.se

SOMMARPROJEKT

Målning

Sommaren närmar sig och det innebär att vi som husägare har stora och små planer, på förbättringar av huset och tomten.

De fem vanligaste större uteprojekten är målning, altan, balkong, fasad, fönster.

TEXT: STEFAN MATSSON BILD: JAN-ERIK WEINITZ

VAD SKA MAN VÄLJA FÖR FÄRG?

Alla färger har sitt användningsområde och det gäller att välja rätt. Kulören är inte det enda man ska tänka på, utan vad ska färgen användas till och tåla för?

Är exempelvis huset utsatt för hårda salta vindar, så är en del färgtyper mera lämpliga än andra.

TÄCKFÖRMÅGAN Den kan variera mycket på olika färger och på vilket underlag man ska måla på.

FÄRGÅTGÅNGEN Detta varierar en hel del efter underlaget, torrt ohyvlat virke kräver oftast betydligt mera färg, än hyvlat virke med lite fukt.

gulnar inte. Den är inte farlig att andas in och torkar snabbt. Tvättar man redskapen före de torkat så är rengöringen lätt.

Viktigt att tänka på: Måla aldrig under +5 grader och förvara alltid färgen frysfritt.

AKRYLATFÄRGER är en typ av latexfärg. Skillnaden är att plastkulorna i denna består av akrylat.

SLAMFÄRGER (exempelvis Falu rödfärg) är färg gjord av linolja, pigment, vatten och järnoxid. Järnoxiden har en impregnerande verkan och motverkar även röta. Kalkfärg räknas även den som en slamfärg.

Slamfärg kan endast målas där det är slamfärg eller på helt obehandlat, ohyvlat virke.

LIMFÄRGER, har lim som bindemedel. Används sällan idag. Färgen löses upp om den målade ytan tvättas med vatten.

Om en yta har limfärg är det noga att tvätta bort den om annan färg ska fästa.

OLJEFÄRGER är ofta baserade på linolja och pigment. Färgen tränger bra in i underlaget och ger ett bra skydd mot väta.

Nackdel: Den torkar långsamt och bryts ner snabbare än många andra färgtyper.

För att rengöra krävs terpentin eller lacknafta.

ALKYDOLJEFÄRGER är modernare versioner av oljefärg, som ofta innehåller konstharts. Konsthartsen gör färgen mera motståndig mot väder och vind. Färgen torkar snabbare än linoljefärger och gulnar inte lika snabbt.

ALKYDFÄRG är vattenbaserad och svår

TORKTIDEN En del färger torkar på några timmar, andra är inte genomtorra på veckor.

VÄDRET Se till att planera in målningen, så att vädret inte ställer till det och den nymålade ytan utsätts för regn direkt.

att stryka på större ytor och passar mest till snickerier. Den har ett sämre skydd för trä, men är miljövänligare.

Kräver att man renskrapar ordentligt tidigare målade ytor.

KLARLACK OCH FERNISSA är genomskinlig och ger en blank yta, vilket gör den hållbar. *Har man målat en yta med lackfärg och sedan klarlackar den fördubblar man hållbarheten.*

TVÅKOMPLEMENTFÄRGER kallas även för hårdlack. Färgen blandas samman av två komponenter och det uppstår en kemisk reaktion, som hårdar den. Den är mycket slitlig.

Eftersom färgen är ohälsosam att inandas ska det vara god ventilation och skyddsmask på, då man arbetar med den.

SHELLACK används mest för att försluta kvis-tar, så de inte kan blöda och missfärga en yta.

LASYRFÄRGER har oftast endast små mängder pigment och används för att inte helt täcka över träets fina ådringar. Fler strykningar ger en mörkare färg.

Den färglösa varianten används som grund för att mätta träet lite och få ett jämnare resultat.

Färglös lasyr skyddar inte mot UV-strålning och torkar ut träet snabbt.

Lasyr finns även i en variant som heter täcklasyr den innehåller mycket mera färgpigment och efter några strykningar syns inte träets ådringar mera.

HEJ VÅREN!

Wood's
AVFUKTARE

Nu 2.995:-

Wood's MRD- 17

Kompakt och kraftfull avfuktare. Digital kontrollpanel, robusta hjul. Optimal för tvättstugor och torkrum. Utblås på ovansidan, tvätten fönas torr. Passar de flesta utrymmen. Klarar upp till 18 liter vatten per dag. Automatisk avstängning vid +5°C.

Torkvinda Topspinner
50 m på minimal yta!

699:-
Ord pris 1.049:-

5 års garanti!

Jordankare och överdrag på köpet!!

Wallfix

Praktiskt utdragbar torkställning med hela 24 meter torklina. Snyggt rostfritt

Skyddsskåp medföljer.

1.549:-
Ord pris 1.995:-

brabantia

Evighetsmaskinen

7.950:-

EXCELLENT™ SH

Framhjulsdrift. Gjuten aluminiumkäpa. Klippbredd 48 cm. Klipphöjd 30-60 mm. Motor Honda GCV 140 OHC.

KLIPPO

klippo.se

TERRASS- / JOTUN- / DEMIDEKK- / SKIMMERBORD

Demidekkare laserar gärna. MEN INTE SÅ OFTA.

JOTUN

DEMIDEKK TERRASSLASYR
- Vackra utomhusgolv som håller färgen

Med ett vackert laserat terrassgolv så får du gott om tid att njuta och slipper att tänka på att olja in golvet år efter år.
Läs mer på jotun.se/demidekk eller hämta en färgkarta hos din Jotun-återförsäljare.

BLI EN DEMIDEKKARE DU OCKSÅ

OLIKA FÄRGTYPER:

LATEXFÄRG är en vattenlöslig färg, som vatten avdustar från då den stryks på. Små plastku-lor binds samman till en sammanhängande film. Färgen tränger inte in i underlaget utan lägger sig utanpå. Därför är det viktigt att underlaget är ordentligt rentvättat med sodalösning.

Nackdel: Den håller inte lika länge som exempelvis alkydfärg.

Fördelar: Latexfärg behåller färgen och

RÅD OM RENT VATTEN

Av hälsoskäl är det viktigt att kontrollera dricksvattnet från den egna brunnen. Har du specifika frågor om brunnen och vattenkvaliteten kan du numera få goda råd från Livsmedelsverket.

TEXT: LARS BÄRTÅS | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

DET ÄR INTE ALLTID SJÄLVKLART att dricksvattnet från den egna brunnen har bra kvalitet. Många faktorer kan påverka vattenkvaliteten, alltifrån utsläpp och markingrepp i närområdet till naturliga processer där ämnen från berggrunden eller jordlagren lakas ut i grundvattnet. Det kan även uppstå skador på brunnen som gör att yttre föroreningar läcker in.

- HAR DU KÖPT EN FASTIGHET med enskild brunn bör du göra en analys direkt. Därefter är det lämpligt att analysera brunnsvattnet ungefär vart tredje år, och har ni små barn i familjen bör ni göra provtagningen oftare, säger Christina Lantz, rådgivare på Livsmedelsverket.

NÄR DU SKA GÖRA en vattenanalys bör du kontakta ett ackrediterat laboratorium. Men det kan vara en bra idé att först ringa kommunens miljökontor.

- Kommunen brukar hjälpa till att förmedla kontakter till ackrediterade laboratorier, men kan också ha kännedom om vilka förutsättningar som råder i vissa områden, till exempel om det brukar förekomma lokala problem med grundvattnet.

Livsmedelsverket har numera ansvaret för att ge råd om enskilda brunnar. Det är rätt vanligt att fastighetsägare har frågor om analysvar från laboratorierna, berättar Christina Lantz.

-DET ÄR LÄTT ATT BLI OROLIG när man får ett protokoll som visar anmärkningar på vattenkvaliteten och det är inte så lätt att själv bedöma hur allvarligt det är med höga halter av olika ämnen. I det läget kan vi hjälpa till med en saklig bedömning och kanske också ge lugnande råd, säger Christina Lantz.

I stort sett alla vattenproblem kan åtgärdas

med olika typer av filter som avlägsnar föroreningarna. Vattenanalysen får i varje specifikt fall avgöra vilken åtgärd som krävs.

- DET VANLIGASTE PROBLEMET ÄR man har fått bakterier i brunnsvattnet, i synnerhet gäller detta i grävda brunnar. Men det är också vanligt med höga halter av kalk, järn och mangan. Detta problem upptäcker man oftast själv då vattnet blir missfärgat eller ger avlagringar. Men man bör medveten om att många av ämnena som kan finnas i vattnet endast går att upptäcka med hjälp av en analys.

FAKTA/RÅDGIVNING

Har du frågor som berör din brunn, vattenkvalitet och analys kan du kontakta Livsmedelsverket. Telefon: 018-17 55 00

MÅLADE HEM

Den heminredningsintresserade skidlegenden Anja Pärson och den färgsäkra stylisten Filippa Rådin inleder från och med april 2015 ett exklusivt treårigt samarbete med färgtillverkaren Caparol Färg.

Samarbetet sker under konceptet målade hem och utmynnar i en serie heminredningsprogram med varierande och moderna teman. Gemensamt för de olika programmen är att de visar hur man på ett enkelt sätt kan förändra sitt hem med hjälp av målarfärg. Aktuella färgsättningar och målningstekniker blandas med Anjas och Filippas egna tips och idéer från deras pågående heminredningsprojekt. www.caparol.se/maladehem

ELRELATERADE BRÄNDER ÖKAR

Det finns farliga elinstallationer i var femte hem och det är svårt för hemmafixare att göra rätt.

- ÅRETS ELSÄKERHETSBAROMETER visar hur elsäkert eller osäkert Sverige är. Vi har tyvärr en bit kvar innan alla kan känna sig trygga i att elen är rätt installerad såväl hos sig själv som hos grannen, säger Joakim Grafström, specialist på elsäkerhet, Elektriska Installatörsorganisationen EIO.

- Med allt mer el och elprylar i våra hem är det viktigt att visa på hur det ser ut i dagsläget men också att ta ett ansvar för att öka elsäkerheten i framtiden, fortsätter Joakim Grafström.

Av Elsäkerhetsbarometerns tio bedömningsområden är resultatet tillfredsställande enbart på ett: antalet dödsolyckor. Antalet privatpersoner som dött i elrelaterade olyckor har minskat på senare år. År 2013 var första året utan ett enda dödsfall.

- SOM BESIKTNINGSMAN och brandutredare ser jag tydligt att de elrelaterade bränderna ökar. Jag har också flera fall där försäkringsbolagen gjort kraftiga nedsättningar av ersättningen för brandskadan på grund av att det funnits brister i den elektriska installationen, säger Michael Steen, brandutredare på Attention TC.

Elektriska Installatörsorganisationen (EIO) är en partipolitiskt obunden och oberoende bransch- och arbetsgivarorganisation för Sveriges el- och teleteknikföretag.

Få vackert och hållbart trä med minimalt underhåll!

Miljövänligt

Perfekt för altanen, fasaden och trädgårdsmöblerna!

Sioo ger en ljus, vacker och behaglig yta. Sioo förhindrar att alger, mögel och röta får fäste i träet. Brandhämmande och träförstärkande. Smidig applicering och lång hållbarhet. Och glöm alla årliga oljningar!

Försäljning sker även i färgackhandeln eller hos våra egna återförsäljare! Välkommen till www.sioo.se för mer info, exempel, återförsäljare och folder.

Sioo Wood Protection AB
031-42 42 62 • info@sioo.se
www.sioo.se

Sioo
WOOD
PROTECTION

H₂O
Profvs till Profvs
FILTERTEKNIK

Nytt vattenfilter, eller service på ditt gamla

Kontakta oss på 0302-25590
info@h2ofilterteknik.se

Egen borrad eller grävd brunn?

Med Enwas filter får du garanterat friskt och klart vatten.

Om vattnet är bräckt (salt) klarar vi det med vår RO-teknik.

Vi har lång erfarenhet inom vattenreningsteknik och stor kunskap inom filtrerings- och avsaltningsteknik.

Kontakta oss för mer info om hur du får rent vatten.

Importgatan 21,
422 46 Hisings Backa
Tel 031-742 92 50
www.enwa.se

enwa

Vill du också få rent och naturligt vatten ur din brunn?

Hos Aqua Expert finns lösningen du letar efter

Aqua Expert kan vattenrening och vattenfilter.

Vi skräddarsyr en kostnadseffektiv lösning som håller år efter år.

Allt börjar med en analys av vattnet. Ring 0470-700 600 och beställ en provflaska, eller gå in på vår hemsida www.aquaexpert.se och beställ din flaskas redan idag!

AQUA EXPERT
För rent och naturligt vatten

Aqua Expert AB • Mändavägen 7, 352 45 Växjö • Tel 0470-700 600 • info@aquexpert.se • www.aquaexpert.se

RENT VATTEN - DET ÄR KLART!

Vattenrening till hushåll, lantbruk och industri.

AAA
© BIsnode 2015

AQUA INVENT AB

040-41 31 35 • www.aquainvent.se

Villa&Fritids sommartidning utkommer till midsommar!

Boka redan nu!

Tel 031-275120

Villa&Fritid

Friskt vatten för dig

JMS Vattenrening förser hushåll med anpassade vattenreningslösningar för ett friskare vatten.

www.jms-vattenrening.se

Munkerödsvägen 3, Stenungsund Tel: 0303-80 200
Kurödsvägen 15, Uddevalla Tel: 0522-343 00

JMS VATTENRENING

Evighetsmaskinen

EXCELLENT™

En av våra bästsäljare med ett enastående klippresultat. Klippas helgjutna aluminiumkåpa som aldrig rostar. Med eller utan framhjulsdraft. Briggs & Stratton eller Hondamotor. Kan även fås med elstart.

Pris från 6.250:-

COMET™

En Mulcherklippare som klipper lite bredare, för en lite större gräsmatta. Slitstark framhjulsdraft. 2 motoralternativ Briggs & Stratton eller Hondamotor. Kan även fås med elstart.

Pris från 8.800:-

CHAMPION™

För små och medelstora gräsmattor. Låg vikt, perfekt balans, extremt lättkörd. Funktioner för att du ska få perfekt resultat vid olika klipptillfällen. Briggs & Strattonmotor.

5.800:-

COBRA™

Toppmodellen med Kombisystem. En högeffektiv uppsamlarmaskin som lätt kan förvandlas till Mulcher-maskin. Slitstark framhjulsdraft. Kan även fås med elstart. Briggs & Strattonmotor.

Pris från 9.250:-

Göteborg: Entreprenadbutiken AB, 031-51 44 50
Göteborg: Göteborgs Skog & Trädgård, 031-68 38 80
Göteborg: Västerservice Tractor AB, 031-54 04 35

Kungälv: Kungälv's Skog & Trädgård AB, 0303-183 00
Kungälv: Romelanda Motorsågsservice, 0303-22 39 00
Partille: Partille Skog & Trädgård, 031-340 28 24

KLIPPO
WWW.KLIPO.SE

BÄTTRE KONTROLL AV ENSKILDA AVLOPP

Dåliga avloppsanläggningar som förorenar miljön måste åtgärdas snabbare. Det anser Havs- och Vattenmyndigheten, som nu hjälper kommunerna att effektivisera tillsynen.

TEXT: LARS BÄRTÅS

Det finns omkring 700 000 fastigheter i Sverige som har någon typ av enskild avloppsanläggning med wc påkopplat. Åtskilliga av dessa anläggningar, uppemot hälften, antas vara i sådant skick att de inte uppfyller de rådande miljökraven.

– **UNDERMÅLIGA AVLOPP BIDRAR TILL** övergödning i våra vattendrag, men kan också utgöra en lokal smittkälla för dricks-vattenbrunnar och badvikar. Därför är det viktigt av både miljö- och hälsoskäl att avloppen åtgärdas, säger Åsa Gunnarsson, handläggare på Havs- och Vattenmyndigheten (HaV).

DET ÄR KOMMUNERNA SOM ANSVARAR för tillsynen av små avlopp och bedömer vilken skyddsnivå som gäller för olika områden. Fastighetsägaren ansvarar i sin tur för att avloppsanläggningen fungerar och uppfyller de reningskrav som kommunen fastställt.

– **I MÅNGA FALL KAN DET VARA SVÅRT** för fastighetsägaren att hålla koll på anläggningens funktion. Dessutom är det en rätt stor investering att byta avloppssystem, så många väljer därför att avvakta med åtgärden, säger Åsa Gunnarsson.

HaV vill se en ökad åtgärdstakt och har nyligen tagit fram en vägledning som ska hjälpa kommunerna att bli mer effektiva i tillsynen av avloppen. Vägledningen är riktad till kommunernas miljökontor.

– **DET HAR TIDIGARE INTE FUNNITS** mycket vägledning om hur kommunerna kan arbeta med tillsynen av små avlopp. Nu har vi bland annat samlat praktiska råd om hur man hittar avloppen, vägledande domar,

FOTO: MAJA KRISTIN NYLANDER/HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

Åsa Gunnarsson, utredare vid Enheten för miljöprövning och miljötillsyn, Avdelningen för havs- och vattenförvaltning.

informationsmaterial och checklistor. Vi har också tagit fram goda exempel från miljökontor som idag bedriver en effektiv tillsyn, vilket kan inspirera andra kommuner som tidigare inte prioriterat denna fråga, säger Åsa Gunnarsson.

Tänk lite längre

BAGA Easy Långsiktig avloppsrening

Att välja en anläggning som skonar både plånboken och nattsömnerna och dessutom klarar reningskraven för hög skyddsnivå - det är att tänka långsiktigt och miljövänligt.

Våra reningssystem för enskilt avlopp är testade och CE-märkta i svenskt klimat.

- ◆ Sveriges mest sålda anläggning för hög skyddsnivå
- ◆ Bästa miljöval och totalekonomi
- ◆ Kretsloppsanpassat
- ◆ Drift- och funktionssäkert

www.baga.se

BAGA Water Technology AB
Telefon: 0455-61 61 50
Stockholm • Göteborg • Norrköping
Helsingborg • Umeå

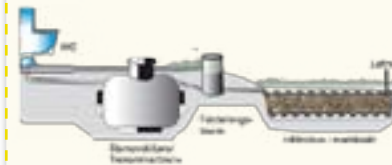
BAGA
rent på riktigt

ÄR DITT AVLOPP GRÖNT, GULT ELLER RÖTT?

Du som har enskilt avlopp, vet du om det är en fungerande anläggning eller om den behöver åtgärdas?

Du som har ett rött eller gult avlopp bör se över detta för att inte belasta miljön i onödan.

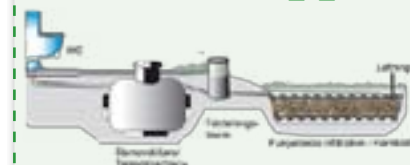
Gult avlopp

- Anordningen ansluten till infiltration eller markbädd med dålig genomströmning.
- Anläggningen är äldre än 20 år.

FÖRBÄTTRA!

Grönt avlopp

- Slamavskiljare/3-kammarbrunn ansluten till en nyare fungerande infiltration eller markbädd.
- Annan godkänd anläggning, t ex WC med extremt liten spolvattenmängd ansluten till slutna tank.
- Anläggningen har skriftligt tillstånd från kommunen.

OK!

Rött avlopp

- Anordningen saknar tillstånd.
- Slamavskiljare (1, 2 eller 3-kammarbrunn) som saknar efterföljande rening, avloppsvattnet leds till dike, å, täckdike/dräneringsrör eller stenkista.

ÅTGÄRDA!

Har du ett grönt avlopp?

Då har du ett bra avlopp med aktuellt tillstånd och behöver inte göra någonting i dagsläget. Ditt avlopp har liten miljöpåverkan och övergöder inte vattendrag, sjöar eller hav, eller förorenar grundvattnet. Ta gärna hjälp av checklistan för att bli säkrare på din bedömning.

Text&illustrationer:
Havs- och Vattenmyndigheten

Avloppslukt?

www.kemfilter.se 0270-42 98 50

Har även lösningar för kommunala anläggningar och större system.

KEMFILTER AB

ODÖRFÄLLAN™

Har ni problem med avloppslukt från trekammarbrunnar, fettavskiljare eller liknande?

Odörfällan finns hos din VVS-leverantör. RSK 5618519

Din leverantör inom **AVFALL – VATTEN – AVLOPP**

CLEANPIPE

CLEANPIPE är ett fullserviceföretag. Vi hjälper dig med dränering, sanering eller om det blivit översvämning. Vi transporterar även bort farligt avfall, gör tv-inspektioner och utför relining.

Jour dygnet runt!

031 -33 00 500 | info@cleanpipe.se | www.cleanpipe.se

BEHÖVER NI HJÄLP MED VATTEN- OCH AVLOPPSFRÅGOR?

- **UNDERHÅLLSPLAN** för VA- anläggningen
- Har Ni problem med översvämningar eller behöver ni en **RISKANALYS**?
- Utdömt **ENSKILT AVLOPP**? Vi gör underlaget till en godkänd avloppsanläggning.

AVAK Anders VA Konsult
tel. 070-33 40 187

Klangfärgsgatan 4 D, Västra Frölunda
info@avak.se www.AVAK.se

VEMAB

Tel: 0340-62 64 75
Mob: 0705-59 19 60

- ▣ Avloppsanläggningar & minireningsverk
- ▣ Mark och anläggningsarbeten
- ▣ Husgrunder
- ▣ Grundisolering
- ▣ Dränering
- ▣ Trädgårdsanläggningar
- ▣ Sten och plattsättningar
- ▣ Rivningsarbeten ▣ Transporter
- ▣ Jord- grus-makadam

Vi hanterar ROT-avdrag!

Innehar F-skatt.

Vi är diplomerad för avlopp.

BAGA

OPTI DRAIN

GRILLAT

ENLIGT EN BRANDMAN

För många innebär våren att grillsäsongen är igång. Vem bättre att bjuda på grillkväll än en brandman? Här bjuder Magnus Olsson, säkerhetsingenjör på AGA Gas AB och tidigare brandman, på sina bästa tips inför säsongens alla grilldagar.

1 RENGÖR GRILLEN

Har den stackars grillen kanske stått övervintrad i något kyligt garage och behöver akutvård?

Det första man bör ta reda på är vilken typ av grill man har, och med vilket galler. Många gasogrillar har exempelvis galler med emaljerad yta. Emalj ska du bara göra rent med tvål och varmt vatten, utan att använda några rivande eller slipande föremål. Blötlägg gärna en stund innan du går loss med en tvättsvamp eller trasa. Ett galler med emaljerad yta går utmärkt att diska i diskmaskin.

Ett galler av gjutjärnkräver dock en lite annorlunda vård. Här är värme den stora hemligheten. Innan du grillar själva maten kan du sätta på grillen på högsta värme med locket på i 15 minuter. Då förkolnar fett från gamla rester som du sedan kan ta bort med en grillborste. Detta galler ska inte diskas i maskin! Olja gärna in gallret efteråt med matolja, det förhindrar att maten bränns fast.

2 MARINERA I TID!

Marinadens uppgifter är två. I tider då man "glaze"ar köttet under eller precis efter grillningen glömmer man ibland marinadens andra egenskap förutom smaken; att köttet inte bränner fast vid tillagning.

Tänk bara på att en köttbit inte blir mer saftig för att den fullständigt badar i marinad. Har du dessutom mycket olja i den kan det vara en säkerhetsrisk, det droppar nämligen gärna ner i grillen och blir till ren tändvätska! Pensla istället på en riklig mängd och låt sjunka in i kylskåp. Ta ut köttet i rumstemperatur ca 30 minuter innan tillagning.

3 RÄTT TEMPERATUR

Det tar tid att få grillen till rätt temperatur. Tråkigt men sant. Räkna med ca 30 minuter för en bra glöd.

En anledning till att många tvingas servera torrt kött till sina stackars gäster under sommarhalvåret är att man har grillat på för hög värme. Det bästa är om du kan hålla en del av grillen på hög värme med mycket kol, och en del där köttet kan få eftervärme. Då kan du skapa en brännyta på köttet för att sedan värmas upp utan att bli torrt.

Har du en gasogrill kan du enkelt sänka värmen snabbt för fin yta och mörkt kött.

4 BÄSTA MATEN?

Allt går i princip att grilla! Hittar du den rätta temperaturen sätter bara fantasin gränser för vad du lägga ovanför glöden. Grillad sparris är till exempel en utsökt aptitretare medan gästerna inväntar parad-rätten. Hyvla lite parmesanost på en skiva parmaskinka och linda in dem, och voilà.

Grillen är som bekant associerad med starka, salta smaker, men även söta frukter går att bränna på. Skiva upp några ananasringar, ringla över lite honung och balsamvinäger och grilla dem så att varje sida får en fin yta. Där har du en efterrätt som du kommer få bjuda på igen!

5 INKLUDERA HELA FAMILJEN

Förväntningarna på vårens första grillmåltider är ofta höga och kan lätt bli till stora, tidskrävande projekt. Att grilla kan dock vara ett perfekt tillfälle låta familjens yngre medlemmar avlasta de vuxna. Barn gillar lekar och utmaningar, låt dem hjälpa till redan från början och välja kött och ingredienser i marinaden; citron eller mynta, honung eller soja?

Vad gäller själva maten är grillspett en fantastisk rätt för kreativt skapande. Varför inte duka upp en stor buffé av grönsaker och kött och låta alla i familjen välja sin skräddarsydd måltid? När maten är uppäten och glöden svalnat kan

GRILLSPETT (4 port)

400 gram kycklingfilé
500 gram kryddig korv
4 paprikor, (2 gröna + 2 röda)
15 stora färska champinjoner
1 zucchini och 2 gula lökar.
8 små tomat.

Skiva kött och hacka grönsaker. Duka upp som en buffé för hela familjen. Var och en väljer sina favoriter, låt fantasin bestämma ingredienserna. De som står i det här receptet är bara förslag.

Marinera kycklingen i förväg efter allas smak. Sedan är det bara att trä allt på spetten och grilla 6-8 min på varje sida.

man ta fram en påse marshmallows och grilla till efterrätt.

Nyckeln till en lyckad grillning är i ett ord tålmod. Tar något lång tid kan man dock välja att göra det till ett projekt för hela familjen istället. Låt alla delta så slipper en stackare stå med vidbrända kotletter ensam på verandan medan barnen är sura för att de är hungriga och ståttutan saker att göra!

FEMSTEGS- PROCESSEN – SÅ BLIR DU

1 Låt alltid flaskan stå upp. Hantera och förvara alltid din gasolflaska stående.

2 Placering av gasolflaskan. Förvara aldrig gasolflaskan under grillen eller på platser där temperaturen kan bli upp mot 65° C, till exempel på inglasade balkonger.

3 Rätt tryck. Trycket i din gasolflaska varierar med yttertemperaturen och för att gastrycket till gasolutrustningen inte ska bli för högt måste du ansluta en tryckreducering till gasolflaskan. Läs bruksanvisningen för din gasolutrustning så vet du vilket tryck och flöde som behövs.

4 Gör ett läcktest. Kontrollera slang och anslutningar när du byter flaska. Använd såpvatten eller läcksökningsspray.

5 Stäng flaskventilen. Stäng alltid flaskventilen när du inte använder utrustningen.

GASKLAR

AGA har i sin informationskampanj Gas-klar tagit fram fem konkreta tips på hur man på ett säkert sätt använder gasol till båten, husvagnen och grillen. Kampanjen understryker vikten av att varje år gå igenom sin utrustning inför grillsäsongen.

"DET SKA VARA ENKELT ATT LYCKAS"

Att lyckas med ett recept från Arla Köket ska vara lätt. Utan alltför många ingredienser och med enkla och tydliga beskrivningar.

I boken får du 166 recept på det som verkligen lyfter det grillade. Det som ger smak, som går att variera i nästan i det oändliga. Rubbar, marinader, glazer, kryddsmör. Såser och dressing. Röror, salsor, grillade tillbehör. Slaws, picklat och inlagt. Gröna sallader, matiga sallader.

Grilltillbehör från Arla Köket / Bonnier Fakta

TINAS SOMMAR

Som alltid när Tina lagar mat är det gott och rikligt utan att vara krångligt. Och visst är det extra viktigt på sommaren att inte behöva ägna större delen av dagen i köket? Ät gott och få tid över till att slappa i hängmattan eller ligga på stranden också!

Med Tinas härliga strössel av olika smaksättningar kan du lätt piffa upp och förnya sommarens alla kött- och fiskrätter, sallader och såser. Det söta till fikat eller efter middagen finns förstas också med. Tina Nordström, Bonnier Fakta

LIVET MED VITTINGE

Vittinge - det klassiska svenska takteglet med långa traditioner

Vittingeteglet är en ren naturprodukt som består av lera och vatten – ingenting annat. Det ger teglet dess karaktäristiska röda färg som bara blir vackrare med åren. Teglet håller bättre och längre än något annat takmaterial. Vittinge passar bra för renovering eller nybyggnad i traditionell stil. I ett äkta Vittingetak förenas tradition med modern produktutveckling. Och när du köper ett komplett Vittingetak kan du få vår unika 15 års Tätt tak-garanti.

KONTAKTA OSS!

Ring 08-555 660 60
takinfo@monier.com
www.monier.se

ENKLASTE VÄGEN TILL ETT NYTT TAK

Flygmotorvägen 3
Torslanda
Tel: 031-22 10 40

OLSSON TRÄVAROR
Gamla Höviksnäs 35 • Höviksnäs
Tel: 0304-66 70 90

HARÅS BYGGVAROR AB

Stationsvägen 6 • Stora Höga
Tel: 0303-79 88 30

Klangfärgsgatan 4C
Västra Frölunda
Tel: 031-69 70 80

Byggmästaregatan 3
Kungälv
Tel: 0303-625 00

Redegatan 10 • Västra Frölunda
Tel: 031 - 29 22 55

LÖNSAM SOLENERGI

Niclas Grimmer lyser i kapp med solen när han berättar om sin satsning på solenergi och vindkraft.

Niclas Grimmer är intresserad av solenergi men var från början tveksam om det var något att satsa på. Niclas började försiktigt med 14 solpaneler. I dag är hela framsidan på taket täckt med solpaneler! Och han funderar på att även montera på norrsidan.

TEXT&BILD: JAN-ERIK WEINITZ

- JAG SÅG DIREKT på mina elräkningar att det fungerade. Elräkningen var lägre, inte bara på sommaren utan under hela året, berättar Niclas.

När Niclas Grimmer i vintras renoverade taket på sitt hus i Askim var det därför självklart att montera solpaneler på hela framsidan av taket. För att kunna fylla hela taket har skorstenar flyttats och de gamla solpanelerna har flyttats till garagetaket.

ANDRA VECKAN I MARS togs anläggningen i bruk. Niclas kan följa leveransen av el i realtid och han är mycket nöjd!

Att Niclas tycker att det är roligt med ny teknik råder det inga tvivel om. Han arbetar för övrigt som projektledare på Delphi, leverantör till Volvo.

- Just nu ser man att anläggningen levererar 6,6 kW och hittills idag har den levererat

13 kWh, säger Niclas och visar displayen när vi besöker honom den 28 april.

Från andra veckan i mars till i dag (28 april) har Grimmers anläggning totalt levererat 1742 kWh.

- Det är ganska mycket för att vara i Sverige. I går peak:ade det med 58 kWh och det var inte ens soligt hela dagen, fortsätter Niclas entusiastiskt.

PANELERNA PÅ TAKET LIGGER en timma vridet från syd, vilket innebär att solen är som högst kl 13. Lutningen på taket är bara 17 grader. Det ska egentligen vara 45 graders lutning.

- Jag tror inte att jag förlorar mer än någon procent på det. Eftersom jag har så låg lutning så kommer solen även åt på kvällen och på morgonen.

VAD HELA ANLÄGGNINGEN HAR kostat har Niclas svårt att svara på eftersom allt inte är helt färdigt. Vissa småarbeten kvarstår.

De gamla solpanelerna var på 200 W/panel. De nya är på 260 W/panel och de är billigare än för två år sedan.

- Jag kommer att få ut någonstans mellan 10 500 - 11 000 kWh/år.

Sedan Niclas köpte de första solcellerna har priset gått ner med 25-30%. Det som är intressant, är att Niclas beräknar åter-

betalningstiden till 7 år. Och anläggningen beräknas hålla i 30 år!

- NÄR JAG PRATAR MED ANDRA som hållit på med solceller länge berättar de att det är två saker som händer med tiden. Det ena är att kablarna blir gamla och spricker och det andra är att invertern kan gå sönder och då får man få byta ut den. Själva panelerna håller däremot.

Det var Niclas vänner i Tyskland som övertalade honom att satsa på en solanläggning.

- Deras anläggning är över 20 år gammal och levererar i dag över 95% av nyeffekten.

- SEN FINNS DET EN GREJ till som är ganska intressant. Det är bättre med solceller i Sverige än man tror. Jämför Tyskland en solig dag (35-40 grader) med en sommar dag i Sverige med en temperatur på 20-25 grader - då levererar solcellerna i Sverige mer för att de är kallare! Det beror på att när värmen på panelen ökar så tappar de i effektivitet.

Därför har man ett tomrum under panelerna för att underliggande takmaterial inte ska värma panelerna.

- Just nu vet jag att man testat vattenkylda solceller. Det kan höja effektivitet med 20-25 %. Man kan diskutera om det är värt pengarna. Det beror nog på om man har användning av det varma vattnet.

I DAG HAR NICLAS ETT AVTAL med OX2 om

leverans av sin överkapacitet. Hittills i år har Niclas redan levererat 800 kWh. I dag med de nya solcellerna lönar det sig att sälja.

- I dag får jag 150 kr/1000 kWh jag producerar eftersom det är miljövänligt samt 60 öre i skattereduktion per kWh jag levererar.

NICLAS TANKE HAR VARIT att bli ett plushus utan att behöva bygga om hela huset, som är från 70-talet och är dåligt isolerat. I dag är Niclas en plusleverantör då han även äger andelar i ett större vindkraftverk.

- Det jag inte förbrukar på sommaren buffras till vintern. Nu när jag har solceller som producerar på sommaren så buffras all vindkraftenergin jag får till vintern. Och jag kan ta ut det när elen är som dyrast.

HUR ÄR DET DÅ MED SKÖTSELN?

- Jag ska inte gå upp och göra rent! Glaset är behandlad så smutsen rinner av när det regnar.

DE SOLPANELER SOM NICLAS HAR kommer från Nordic SunPower. Att valet föll på det företaget beror på att han ville ha en leverantör som kunde sköta allt och leverera det helfärdigt.

- Jag ville att de skulle åta sig allt, från beräkningar av anläggningens storlek, ansökningar till länsstyrelsen, ev bygglov och uppkoppling etc.

Mikael Pettersson, från Nordic SunPower, dyker upp vid slutet av mitt besök. Han har varit ansvarig för montaget och är här för att lämna några infästningar som saknas. Mikael bekräftar att företagets affärsidé är att leverera helfärdigt, dvs att kunna hjälpa till med allt från leverans till allt pappersarbete.

De nya svarta ramarna gör att tak med solpaneler får ett mer enhetligt uttryck än tidigare.

Mikael Pettersson berättar även om deras nya solpaneler - storlek, effekt mm. Det som är lite roligt är att det som deras kunder ofta efterfrågar och uppskattar är färg&design - även på solpanelerna! Till exempel är ramen på solpanelerna svart för att det ska se snyggare ut på taket:).

Niclas Grimmer visar den "blå burken" som är hjärtat i anläggningen. Här finns all elektronik och inverter.

AMAR DELILOVIC, MED ERFARENHET BÅDE FRÅN ENTREPRENÖR- OCH MYNDIGHETS-SIDAN BELYSER NÅGRA AKTUELLA FRÅGESTÄLLNINGAR OM

SOLENERGI

1. Hur är intresset för solenergi?

Intresset är fortsatt stort och husägare utmärker sig positivt.

2. Vad är viktigt att veta om solenergi?

- Vi lever i en tid då vetenskapliga framsteg relativt snabbt kan omvandlas till metoder för storskalig produktion av innovativa produkter.
- Anläggningar som omvandlar solens energi till el och värme har utvecklats med åren till att bli både billigare och effektivare mot sina föregångare.

- Marknaden har vuxit och för den som är intresserad gäller det att vara medveten om vilken inverkan produkternas kvalitet har på anläggningens livslängd.

- Kostnaden är en begränsning i många fall men en rekommendation är att inte stirra sig blind på den initiala kostnaden utan se helheten, vad det är man får för pengarna.

- Geografisk placering, takets orientering och lutning samt antal solinstrålningstimmar varierar. För de som har rätt förutsättningar är det definitivt lönsamt att säkra sin energiförsörjning i många år framöver.

3. Vilken roll har politiken?

Politiken har en väldigt viktig roll i den fortsatta utvecklingen. De gemensamma klimatmålen som har tagits fram på EU-nivå är stommen i det arbete som bedrivs med omställningen av energisystemet till en större andel förnyelsebara energikällor.

På nationell nivå har beslut fattats om skattereduktion för överskottsproduktion av egenproducerad el och regelverket trädde i kraft från och med den 1 januari 2015.

Det statliga investeringsstödet för installation av solcellsanläggningar/hybridsystem har i samma veva fått en justering nedåt i bidragsnivåerna (20% för privatpersoner, 30% för övriga) så att pengarna ska räcka till fler sökanden än tidigare.

Elcertifikatsystemet är ett statligt stödssystem gemensamt för Sverige och Norge med inriktning mot förnyelsebar elproduktion. Energimyndigheten sponsrar ett stort antal utvecklingsprojekt inom området.

Dessa politiska initiativ skapar ekonomiska incitament för producenter av förnyelsebar energi och bidrar till en positiv samhällsutveckling i stort.

4. Hur ser framtiden ut?

Energilagring har diskuterats flitigt i nätansluten elproduktion eftersom elen som inte utnyttjas matas ut på nätet oavsett om elhandelsbolaget betalar för överskottsproduktionen eller inte.

Dagens batterier har alltför hög kostnad för att lagring av elektricitet ska vara ett alternativ i en normalstor villa. Prisbilden kommer att förändras med tiden och resultera i möjligheter till en högre utnyttjandegrad av den egenproducerade elen.

Större krav kommer att ställas på flexibiliteten och leveranssäkerheten i elnäten, samtidigt kommer slutkunderna att bli mer medvetna om sin egen elanvändning respektive produktion. En spännande tid är vad som väntar oss.

Amar Delilovic

HEED & THOM
D E S I G N

10 min från centrum.

För kontakt och tidsbokning ring Pelle Thom,
031-89 44 90 eller 0705-11 99 05

MOBALPA
K Ö K

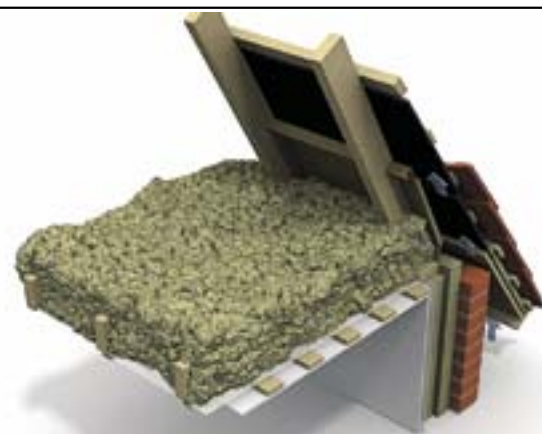

Lundins
KÖK & INTERIÖR

Vi ligger inte på *"FINA GATAN"* därför kan vi hålla **hög service**.
Hög kvalité och låga omkostnader = mycket kök för pengarna.
Vi har dessutom mycket stor kunskap och erfarenhet.

HEED & THOM
D E S I G N

Tagene Hantverkshus, Tagenevägen 62

Spruta din vind med Paroc Lössull!

Sprutad Paroc Lössull behåller
värmnen i huset och ägarens pengar i fickan.
Kontakta oss för information om vårt erbjudande
med lösullen sprutad på plats.
www.hogsboverken.se

HÖGSBOVERKEN ISOLERING AB

– Auktoriserad entreprenör för Paroc lösull –

Gunnarvägen 4A, 437 21 LINDOME
Tel 031-27 08 87, 031-94 83 89

PAROC

Insulate for life

Mobil: Carl Ahlgren 0705-85 78 09, Anders 0709-30 05 55

Gratis hem-
besök för offert

Över
100 st gjorda
byggnader

Visningshus i
Göteborg med
omnejd

Vårkampanj
15% rabatt på
Royal Fasad
(tom 31/7 2015)

Använd ditt
ROT-avdrag

Royal Fasad
FASADCENTER.SE

Proffs på underhållsfri PVC-fasad!
fasadcenter.se · Pris från 190:-/m²

Försäljning Christer 0708-575131 · Vi både säljer och monterar fasaden
Fasadcenter AB · Industrivägen 37 · 433 61 Sävedalen · info@fasadcenter.se

24
månader
räntefritt!

ASCOT 300 G48 SP0:3

SHF, SIDOHÄNGT TRÄ-
FÖNSTER I ÄLDRE STIL

Besök Sveriges största
dörr & fönster utställningar nära dig!

Funderar ni på att byta fönster eller dörrar? Besök vår 250 m2 stora
utställning av fönster och dörrar i Göteborg. Här kan du se och känna
på en större del av vårt sortiment. Du kan även boka tid för ett fri
fönsterrådgivning, lämna ritning eller fönsteruppställning för offert.
Vi tar hand om allt, från uppmätning till installation.

Boka fri dörr- & fönsterrådgivning på **www.ekstrands.com/boka**
eller ring **031-74 80 850**

Besök vår utställning på **Datavägen 20, Askim**

EKSTRANDS
Installat & klart®

Familjeföretag med egen tillverkning sedan 1945

GAK service AB

"När det gäller värme i villor och fastigheter"

BERGSÄKER INVESTERING!

Köp energimyndighetens
testvinnare 2014
Nibe Fighter 1255
bergvärmepump.

Ring oss för fri konsultation och hembesök.
Tel 031-28 67 94 www.gak.se info@gak.se

RADON

Dricker du ohälsosamt
radioaktivt vatten?

Radonett är Europas mest sålda
och effektiva radonavsiljare.

RADONETT

- reningsgrad av radon 97-99,9%
- tar bort svavelväte
- höjer pH-värdet till ca 7,5

Ring 0248-102 78 så hjälper vi dig
Radonett • info@radonett.com • www.radonett.com

Fabriksförsäljning

VAPENSKÅP OCH SÄKERHETSSKÅP

Unisafe
Rättvik www.unisafe.nu

Hällebergsväg 46, Rättvik • 0248-107 04

Perfect Step™

TRAPPRENOVERING - Nyttja Ert ROT-avdrag och låt oss renovera Er trappa.

Nya trappräcken

Behåll din gamla trappa - den blir som ny!

Perfect Step är vår eget framtagna modell som vi tillverkar i vårt eget snickeri. Trappan är färdigbehandlad och därför behövs ingen ytbehandling eller eftermontering. Vi monterar nya räcken i rostfritt, glas, trä eller målat. Vi kan även hjälpa Er med målningen. Vi kommer kostnadsfritt ut och visar prover samt mäter er trappa.

031-68 55 55 www.panelstugan.se info@panelstugan.se Transportgatan 37, Bäckebo

Panelstugan
INREDNINGSSNIKKERI

LÅT DIG INSPIRERAS!
- Besök vår hemsida

Kampanj på utvalt läder

MONTÉ

Många komb. och träslag

LAMINO
Svensk tradition
Lagervara

KAMPANJ!

NAVER PLANK BORD

Lilla Åland Nu även ek.

Lagervara.

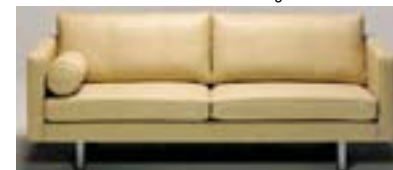
G.A.D.

från Gotland
köper du
naturligtvis
hos oss!

Stor utställning

Handy klassisk soffa i många
kombinationer och färger!

String

Orginalet
Många
kombinationer
och färger.

Fåtölj Aluminium
av Mats Theselius

JÄTTEPADDAN

BRUNO MATHSSON

JETSON

BYT NU!
Fri transport
eller hämtpris.
Vi tar gamla
möbler med.

19.900,-
(24.990,-)

GÖTEBORGSVÄGEN 29, MÖLNDAL TEL. 031-27 27 10
(vid lasarettet) Fri parkering direkt vid ingången - Välkomna!
Öppet: Månd 9³⁰-19, tisd-fred 9³⁰-18, lörd 10-14

FLAGGSTÄNGER

Montage Leverans Service

www.stromblads.com

Ring oss för aktuellt
VÅRERBJUDANDE
031-44 34 72

**STRÖMBLADS
FLAGGSTÄNGER**
Etabl.1916

1924-2011
TRE GENERATIONER -
KÖR MED MILJÖTÄNKANDE!
Inge Mobil 0706-37 54 22
Glenn Mobil 0706-44 51 10
Kranbil Christer 070-200 10 03

- allt ni behöver av bergkross, sand & jord!

Vi utför allt från leveranser åt anläggningsföretag
till mindre leveranser åt privatpersoner.

Sand • Grus • Vägmateriäl • Makadam • Singel • Jord- & Täckbark
Fax 0300-243 85 • Sättilavägen 400, 43972 Fjärås • www.brjohansson.se

KÖK OCH SNICKERIER

UTAN GIFTIGA FÄRGER
OCH SPÅNSKIVOR

Stabila beslag och lådor på kullager
borgar för lång livslängd och god funktion.

Skåpens höjd, bredd och djup
bestämmer du själv och du slipper passbitar.

Vi har även utbytesluckor.

**ARÖDS
INREDNINGAR**

Allebyvägen 11, Torslanda 031-50 01 75
Öppet: Vard 8 - 18, Lörd ring för info

Villa&Fritids sommardidning
utkommer till midsommar!
Boka redan nu!

Villa&Fritid Tel 031-275120

Kvalitetsmattor sedan 1970!

**JUST NU:
EXTRA FÖRMÅNLIGA
PRISER!**

Vi tvättar och reparerar
alla typer av mattor!

**REZAS
MATTOR**

Södra vägen 18, mitt emot Lorensbergs P-däck
Vardagar 10-18 • Lördagar 10-15
Telefon: 031 - 18 06 35 • www.rezas.se

Litar du på ditt tak?

Vi utför ny- och omläggning av papptak.

MATAKI

Välkomna att kontakta oss!

Tel. 031-7885959
info.torslandatak.se

Torslanda Tak AB
Specialist på låglutande tak!

Nordic SunPower

Din kompletta solcellsleverantör

**Projektering
Försäljning
Montage
Underhåll**

**Kontakta oss för
kostnadsfri
konsultation
031-348 00 10
nordicsunpower.se**

**BYGGVARUHANDELN FÖR PROFFS
OCH GÖR-DET-SJÄLVARE**

**ALLT
FÖR
TAKET**

ModoPlus-betongtakpannan
med vacker lyster och hög slitstyrka.

Plannja Regent

Takpannan som ger huset en elegant framtoning.
En stålpanna med enkupig tradition men en
vacker vågprofil.
Bra totalekonomi och minimalt underhåll.

Plannja

**Släpp in ljuset med
VELUX takfönster**

VELUX®

Argongatan 16, Åbro Industriområde, Mölndal
Tel: 031-746 63 00 • Öppet: Månd-Fred 07⁰⁰ - 17⁰⁰

www.hjm.se

VI HJÄLPER DIG MED

• BETONG • BYGGPLÅT • TEGEL
• TAKPLÅT • VÄGGPLÅT • PLASTTAK • TAKFÖNSTER • TAKSÄKER-
HET • TAKAVVATTNING • **VI GÖR ÄVEN BESLAG** EFTER DINA MÅTT